

Головна | Публікації | «Тільки приляжу, все — вони перед очима»: роковини удару по Грозі на Харківщині

«Тільки приляжу, все — вони перед очима»: роковини удару по Грозі на Харківщині

Ірина Гнатюк

05.10.2024 | 08:00

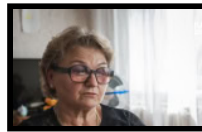
На цвинтарі у селі Гроза Валентина Козир прибирає з десяток могил. Російський ракетний удар по місцевому кафе 5 жовтня 2023 року, внаслідок якого загинули 59 людей, забрав життя її чоловіка, сина, доньки, 8-річного онука, інших родичів. Цей рік Валентина живе у спогадах про свою сім'ю, береже речі дітей, переглядає фото. Вона працювала із психологом, оформила опікунство над старшим онуком і чекає зустрічі із невісткою, яка вижила під час обстрілу та відновлюється за кордоном. Як минув рік з дня удару, Валентина розповіла «МедіаПорту». Пряма мова.

Про загиблих

Загинули мій чоловік Анатолій, донька Оля, син Ігор і внук Ванечка. Військового Андрія [племінника Анатолія] того дня перепоховали. На поминах загинули його жінка Аліна, донька Ліза, син Денис і його дружина Ніна. Минула зима, потім навесні, як усе розтало, ходили прибирати. 12 могил прибирала цього року. Таблички самі робили. Вже не одне фото міняю, тільки вигорять — міняю.

Донька раз наснилася й більше не приходить у сни. Після похорону до дверей пташка прилітала, я виходжу, а вона так і вилетіла. Голуб прилетів одразу, як я їх поховала. Ніч переночував, потім вдень був, ніч переночував і полетів...

Фотографій багато — я не боялася. Я тільки приляжу, і все — вони перед очима, я і зараз їх стала бачити. Думаю, побуду тут, і спала тут. Потім перейшла туди, де раніше спала. Чогось потягнуло.

Мої не тільки чотири могили, а ще військового Андрія, померлих свекрухи, свекра, батька Андрія, це мого чоловіка брат... Дружини Андрія Аліни, ми дружили з нею. Ще до того, як вона до Польщі поїхала — дивлюсь, приходила [на цвинтар], прибирала. Ми ж родичі, ми не питали. Перші ми — значить, ми прибираємо. Так і зараз — я до Аліни ходила. Якщо ніхто не приходив — прибираю.

Аліна приїхала на перепоховання до Грози з Польщі з донькою Лізою. Син Денис за пару місяців прийшов з війни, його комісували. У Харкові був. А дівчинка [дружина Ніна] тутешня. І вони незадовго до цього розписалися. Мене не було на перепохованні. Я поїхала [на Волинь] з онуком за його паспортом. У мене там сестра. Ми виїжджали туди з окупації. Паспорт нас і врятував.

Невістка Оксана вижила, зараз в Австрії. Вона дуже багато перенесла і найбільше постраждала. Пластину з руки витягують, операції на вухах. Вони з сином Ігорем однолітки були, 37 років. А Ванюші було б 9.

Про опікунство

Як прожила цей рік? Онук приїжджав, був зі мною. Він у таборі був, потім приїхав додому, у спадщину вступив і поїхав. Підганяв математику, англійську, інформатику. Плюс у нього курси. Погодився у 10 клас. Тут же дистанційка. А він вирішив, піде в школу [на Волині].

Він мені казав: «Ба, я плавав перші ночі, а тоді я вже знаю, що ти їх забрала, маму забрала. І вже мама вдома, то я трохи заспокоївся». Він переживав, що мамі буде холодно в морзі, що мамі погано, що мама незрозуміло де.

Він тримається. Побув у таборі, потім поїхав на відпочинок. Ходив у тир, купатися, на роликах катається — у них день насичений. Він миттєво став самостійним. Під час війни він подорослішав.

[Ольга була у розводі з батьком Влада і сама виховувала його, каже Валентина Козир]. Вона розлучилась, як Владу тиждень залишався до 10 місяців. Перші кроки, перше все — Влад і вона тут жили. Чоловік їй не допомагав, як кажуть, не хотів робити. Вона сама все тягнула, з нашою підтримкою. Старалася, щоб в онука все було, в Харків їздила, на кондитерку робила. Я знаю, що Оля спокійна за сина, що онук зі мною. 30 квітня батька позбавили прав. Я все оформила, мають бути виплати. Пакет документів я здала у квітні. Дитину потрібно одягти, взути. Частково підтримують, але це ж не те.

Мене тільки внук держить.

Старшому онуку Валентини 15 років

Про меморіал

Ніхто не питав [нашої думки щодо меморіалу]. Всі чекали, родини загиблих. Набирала інша родичка загиблих, у якої сестра загинула і батько. Каже: «Може, там фото якісь треба, дізнайся, набери». Іншим людям було без різниці: «Та все добре, все гарно!» А я чекала, що покличуть на обговорення. Теж думала: може, якісь фото треба. Вже підходив цей час. Але ніхто з нами не спілкувався.

Бачила [меморіал] якось так: фотографії і як наче пташечки — кожна людина... Можна було б зробити. Поставили цей магазин на місці удару, я [була проти](#). Я писала, мене почали клювати. На цих місцях тіла лежали. І він [підприємець] на цьому місці зробив магазин. У цьому немає адекватності.

Якось під'їжджали до меморіалу з квітами. Дивимося — піп рашистської церкви... Я думаю, як він міг туди ступити? Хто його туди покликав? Є капелани. Можна було з людьми поспілкуватися.

Те, що серед загиблих, є дитина, [не позначено, крім років життя]. Так, це мій онук, але це ж янгол, це дитиночка! Сергій Старіков, голова адміністрації, мені: «А ми нікого не виокремлюємо, ні дітей, ні жінок, ні чоловіків». Темний меморіал. Я писала: «Мені на кладовище не так страшно йти».

До меморіалу купила м'якого слоненятка. Це вже другий. Першого собаки розідрали через день. Я так плакала. Переписувалася, хотіла дізнатися, хто головний над меморіалом, щоб сказати, що прізвище у доньки — Козир. У неї там «Пащенко», але її ніхто не знав за цим прізвищем.

Про пам'ять

До нас лікарі приїжджають два рази на місяць. Мені дуже сподобалася психолог. Я до неї ходжу. Вона вислухає, ми з нею так гарно спілкуємося, про внука. Вона теж каже: мені з вами легко спілкуватися і приємно.

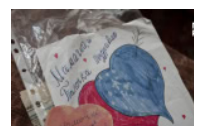
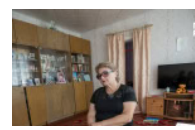
Спілкуюся з Оксаною [невісткою]. Вона знає, що я її чекаю. Ми повинні поспілкуватися. Я за те, щоб в неї пара з'явилась, дай Боже. Я не проти. І щоб вона народила. Вона ж невинувата. Хоча себе винила. Перед цим [ударом] Ігор приїхав і питає: «Поїдемо, як хочеш? Якщо ти скажеш, що не поїдемо, у сина ж уроки». Учителю подзвонила і та каже: їдьте... Вони жили в іншому селі Максимівка. Ваня у другий клас ходив. Займався дистанційно. Якщо не хотів займатися і щось хоче, Ігор йому каже: «Ваню, привезу, куплю». Все йому привозив. Дуже любив свою дитинку. Дуже Оксану любив, дуже. Вона казала, жодного дня не було, щоб Ігор поїхав з дому і не поцілував.

Вона мене питає: чому ви мені допомагаєте? Я їй пояснюю: ти дружина мого сина, мати мого онука. І хочу, щоб Ігорю там було спокійно.

Прийду [на цвинтар] — поплачу, поцілую. Розказую Ігорю, Вані про Оксану. День народження був у Вані, кажу: «Мама приїде до тебе, мамочка ще не може до тебе, мамочка сумує за тобою».

Я вдягла сережки Олі. У неї по дві дірочки було, вона так любила носити. У неї волосся було довге, і вона там зробила собі татування. Я навіть не дивилася, яке, це мені Влад сказав, що вона зробила. А це її сережки... Інколи відкриваю і цілую речі її. Пальто її. Вона була худенька, височенька. Деякі речі її думаю носити, трохи схудну і носитиму, щоб її відчувати. У Олі все випрасоване, усе в неї чисто, все акуратно. Комуś віддати? Руки не доходять, але я б і не хотіла віддавати, бо це її частка.

Я знайшла її записи, листівки. Вона писала ще маленькою: «Мамі треба чисті слова говорити або добрі. Маму треба поважати, любити. Мами дуже добрі до своїх дітей». [Показує іншу листівку у формі сердечка]: «Мамочко, це серце Оліне. Забирай його». Я вже ревіла...

Про розслідування

Звісно, я їх [\[підозрюваних\]](#) у наведенні ракети братів Мамонів] знала. Це були Андрію та Аліні Козирям куми. Мати цих хлопців — хрещена Лізи. Хто у селі залишився, розповідали, що Мамони пішли на співпрацю з росіянами. Я вірю в те, що вони винні, бо вони так поводитися. Вони думають, що я нічого не знаю, якщо я виїжджала. Як мені сказали: «Ти ж виїжджала на бандерщину». А я кажу: «Я ж не в рашку виїжджала». Я хочу, щоб їх стерли з лиця землі. Щоб їх і не було. Я б їм побажала того, що вони зробили нашим — теж ракету. Звісно, хотілося б, щоб їх затримали... Їх би віддати людям, і люди б їх по маленькому шматочку пороздирали, щоб мучились. Вже не шкода, розумієте?

«Тільки приляжу — вони перед очима»: роковини удару по Грозі на ...

Теги: війна, обстріл, село Гроза

МИ У СОЦМЕРЕЖАХ

[Новини](#)

[Публікації](#)

[Подкасти](#)

[Фото](#)

[Про нас](#)

[Редакційна політика](#)

[Правила використання матеріалів](#)

РОЗВИВАЄМО ПРОЄКТ ЗА ПІДТРИМКИ:

ДИЗАЙН ТА РОЗРОБКА:

© 2024, MediaPort - новини Харкова та Харківської області